

Brüsszel, 2014.4.22.
COM(2014) 231 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK

Ötödik jelentés a szolgáltatásnyújtás szabadsága elvének a tengeri kabotázsra történő alkalmazásáról szóló 3577/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtásáról (2001–2010)

{SWD(2014) 143 final}

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK

Ötödik jelentés a szolgáltatásnyújtás szabadsága elvének a tengeri kabotázásra történő alkalmazásáról szóló 3577/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtásáról (2001–2010)

A szolgáltatásnyújtás szabadsága elvének a tagállamokon belüli tengeri szállításra (tengeri kabotázs) történő alkalmazásáról szóló 3577/92/EGK tanácsi rendelet¹ 1992. december 7-én fogadták el. A rendelet célja, hogy e szolgáltatás szabad mozgásának megvalósítása fokozatos legyen, és ezáltal belső piacot hozzon létre a tengeri kabotázsszolgáltatások nyújtásához.

A rendelet 10. cikke értelmében a Bizottság minden második évben jelentést nyújt be a Tanácsnak e rendelet végrehajtásáról, és amennyiben helyénvaló, megteszi a szükséges javaslatokat.

Ez az ötödik időközi jelentés. Az előző jelentésben bejelentett², a jelentések tartalmával és gyakoriságával kapcsolatos konzultáció alapján és a Tanács következtetéseivel³ összhangban a Bizottság úgy döntött, hogy ebben a jelentésben a 2001–2010 közötti és adott esetben az ezt az időszakot követő évekket foglalja közibe. Ennek két oka volt. A Bizottság egyrésztől értékelni akarta a tengeri kabotázs liberalizációjának görögországi hatását, mivel ez a tagállam nyitotta meg utolsóként a piacát. Másrésztől elemezni kívánta a kabotázsszolgáltatásokat azokban a tagállamokban, amelyek az előző jelentés 2002. évi elfogadása után csatlakoztak az Unióhoz (vagyis a 2004. május 1-jei⁴, a 2007. január 1-jei⁵ és a 2013. július 1-jei⁶ bővítések alkalmával).

Ez a jelentés azokra az országokra összpontosít, amelyek tengeri kijárással rendelkeznek⁷. Független tanácsadók által készített tanulmányok⁸, a Bizottság által az érdekelt felekkel és a tagállamokkal 2009-ben végzett konzultációk, és a tagállamok által a Bizottság 2012-es kérdőívére adott válaszok alapján készült el.

Ez a jelentés négy fejezetre tagolódik. Az első fejezet Bíróság ítélezési gyakorlatát, valamint a tagállamok és az EFTA-államok jogalkotási fejleményeit ismerteti. A második fejezet a tagállamokban és az EFTA-államokban jellemző piaci tendenciákat szemlélteti. A harmadik

¹ HL L 364., 1992.12.12., 7. o.

² Negyedik jelentés a szolgáltatásnyújtás szabadsága elvének a tengeri kabotázásra történő alkalmazásáról szóló 3577/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtásáról (1999–2000), 2002. április 24., COM(2002) 203.

³ A Tanács 2002. november 5-i következtetése.

⁴ Ciprus, Észtország, Litvánia, Lettország, Málta, Lengyelország, Szlovénia, lásd még a 7. lábjegyzetet.

⁵ Bulgária és Románia.

⁶ Horvátország.

⁷ Nem terjed ki Ausztriára, a Cseh Köztársaságra, Magyarországra, Luxemburgra és Szlovákiára.

⁸ Consultrans (az ECORYS fő keretszerződésekkel foglalkozó konzorciumának tagja): „Study in view of the preparation of the 5th periodical report on the implementation of Regulation N° 3577/92. Economic part 2001-2005”, 2007. július. Gomez-Acebo & Pombo Abogados: „Study on the implementation of Council Regulation (EEC) n) 3577/92 applying the principle of freedom to provide services to maritime transport within the Member States. Legal developments (2001-2005)”, 2007. június.

fejezet a tengeri kabotázsszal kapcsolatos, rendelkezésre álló foglalkoztatási adatokat tárgyalja. A megbízható és végleges adatok hiánya miatt ez a rész már nem tartalmazza a személyzeti költségekre vonatkozó statisztikákat. A negyedik fejezet kiemeli e jelentés elkészítése során elvégzett konzultációk eredményét. Az utolsó fejezet pedig következtetéseket tartalmaz, és ismerteti a Bizottság álláspontját a jövőbeli jelentésekkel kapcsolatban.

Az e jelentéshez mellékelte bizottsági személyzeti munkadokumentum részletesebben ismerteti az e jelentésben említett konkrét kérdésekkel kapcsolatos statisztikai adatokat és elemzést.

Ezt a jelentést a 3577/92/EGK rendeletről szóló bizottsági értelmező közleménnyel együtt ismertetik.⁹

1. JOGALKOTÁSI FEJLEMÉNYEK

Ez a fejezet a Bíróság ítélezési gyakorlatát és a tagállamokban (1.1.), valamint az EFTA-államokban (1.2.) a referencia-időszakban megfigyelhető fejleményeket ismerteti a liberalizált szolgáltatások, a kabotázshoz való hozzáférés, a személyzetre vonatkozó szabályok, a közszolgáltatási kötelezettségek és a közszolgáltatási szerződések tekintetében. A jogalkotási fejlemények részletesebb leírása e jelentéshez mellékelte bizottsági személyzeti munkadokumentum 1. táblázatában található.

1.1. Tagállami jogalkotási fejlemények

1.1.1. Liberalizált szolgáltatások

A tengeri kabotázsszolgáltatások szinte összes kategóriáját megnyitották a 3577/92/EGK rendelet kedvezményezettjei számára 1999. január 1. óta; ezen a napon szűnt meg a rendelet 6. cikkében meghatározott eltérések többsége.

Az egyetlen, 2004. január 1-ig fennmaradó, a rendelet 6. cikkének (3) bekezdésében előírt eltérés a **görögországi** szigetek közötti kabotázsszolgáltatások két kategóriájára vonatkozott: a menetrend szerinti személyszállítási és kompszolgáltatásokra, valamint a 650 bruttó regisztertonna ürtartalomnál kisebb hajók által nyújtott szolgáltatásokra.

A 2001. június 27-én közzétett, 2932/2001. számú jogszabály elfogadása után, jóval az eltérési időszak 2004-es lezárulása előtt, Görögország liberalizálta ezeket a kabotázsszolgáltatásokat. A rendelettel való teljes összhangot Görögország azonban a 3323.1/02/08. számú miniszteri határozat, a 38/2011. és 44/2011. számú elnöki rendelet, és a 2011. március 4-i 3922/2011. számú törvény által bevezetett módosítások segítségével csak 2011-ben érte el. Ezeket a jogszabályokat Görögország a Bizottság által 2011-ben lezárt kötelezettségzegési eljárás nyomán fogadta el.

Görögország emellett a rendelet által előírtakhoz képest nagyobb mértékben liberalizálta kabotázspiácát, amikor 2010-ben megnyitotta a harmadik országokban bejegyzett, körutazást végző hajók számára is (3872/2010. számú törvény).

1.1.2. Hozzáférés a tengeri kabotázsszolgáltatások nyújtásához

A rendelet szerint ahhoz, hogy egy hajó kabotázsszolgáltatást nyújthasson egy másik tagállamban, teljesítenie kell minden, a bejegyzés tagállamában hatályos, a kabotázshoz való hozzáférésre vonatkozó feltételt.

---

⁹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a szolgáltatásnyújtás szabadsága elvének a tagállamokon belüli tengeri fuvarozásra (tengeri kabotázs) történő alkalmazásáról szóló 3577/92/EGK tanácsi rendelet értelmezéséről, COM(2014) 232.

A tagállamok minden olyan hajó számára engedélyezik kabotázsszolgáltatások nyújtását, amely **első lajstromukban** korlátozások nélkül van bejegyezve. Következésképpen ezek a hajók korlátlan hozzáféréssel rendelkeznek a kabotázshoz más tagállamokban.

Azoknak a hajóknak a helyzetét, amelyek a **második lajstromokban**¹⁰ vannak bejegyezve, a következőképpen lehet összefoglalni:

- a kanári-szigeteki hajók és hajózási társaságok különleges spanyol lajstromában, a portugál Madeira-szigeteki lajstromban és a Gibraltáron bejegyzett hajók korlátlan hozzáféréssel rendelkeznek;
- a dán nemzetközi hajólajstromban bejegyzett teherhajók korlátlan hozzáféréssel rendelkeznek, a dán lajstromban szereplő személyszállító hajók nem rendelkeznek hozzáféréssel a kabotázshoz;
- a német nemzetközi lajstromban, valamint a külföldi forgalomban részt vevő teherhajók finn jegyzékében bejegyzett hajók korlátozott, eseti hozzáféréssel rendelkeznek, de nem férnek hozzá a menetrend szerinti kabotázshoz;
- Franciaország és Olaszország a referencia-időszakban korlátozott hozzáférést biztosított a kabotázshoz a második lajstromukban bejegyzett hajók számára:
  - **Olaszország** második lajstroma, amelyet eredetileg kizártak a kabotázshoz való hozzáféréstől, kizárólag eseti alapon, havonta legfeljebb 6 kabotázssúton (a 27. számú 2002. decemberi törvény, 289. pontja) nyújthat kabotázsszolgáltatást; a 2003. november 24-i 326. számú törvény a havi hat út alternatívájaként korlátlan számú kabotázssutat engedélyezett, feltéve hogy ezek meghaladják a 100 tengeri mérföldet;
  - **Franciaországban** a francia déli és az antarktiszi területek lajstromát, amely nem nyújtott hozzáférést a kabotázshoz, a 2005. május 3-i 2005-412. számú törvény alapján felváltotta a francia nemzetközi lajstrom; a francia nemzetközi lajstromban bejegyzett hajók korlátozott hozzáféréssel rendelkeznek az áruszállítási kabotázshoz, feltéve hogy a hajókat nem kizárólag kabotázssútvonalakon használják.

1.1.3. A személyzettel kapcsolatos szabályok

A rendelet 3. cikke a 650 bruttó regisztertonna űrtartalomnál kisebb hajók és a szigetek közötti kabotázst végző hajók személyzete tekintetében a fogadó állam szabályainak alkalmazását írja elő, kivéve a 650 bruttó regisztertonna űrtartalmat meghaladó teherhajók személyzetét, amikor az ilyen hajók útja egy olyan utat követ vagy előz meg, amely egy más államba irányul vagy onnan indul.

A Bíróság 2004-ben egyértelművé tette a 3. cikk (2) bekezdésének hatályát a körutazást végző hajók tekintetében¹¹. A Bíróság szerint a 650 bruttó regisztertonna űrtartalomnál nagyobb hajók személyzetével kapcsolatos minden kérdésben a lobogó szerinti állam illetékes, függetlenül attól, hogy kontinentális vagy szigetek közötti kabotázst végeznek-e. A fogadó

¹⁰ Amint azt az előző jelentésben is kiemeltük, a tagállamok „off-shore” lajstromai nem tartoznak a rendelet kedvezményezettjei közé (pl. a Holland Antillák, a Man-sziget, Bermuda és a Kajmán-szigetek lajstroma), mivel az uniós jog nem vonatkozik ezekre a területekre.

¹¹ C-288/02. sz., Európai Közösségek Bizottsága kontra Görögország ügy [2004] ECR I-10071 .

állam szabályait csak a 650 bruttó regisztertonna űrtartalomnál kisebb, körutazást végző hajókra lehet alkalmazni.

A Bíróság 2006-ban magyarázatot fűzött „a kabotázsutat követő vagy megelőző út” fogalmához is¹²: ez rakomány meglététől függetlenül minden más államba irányuló vagy onnan induló utat magában foglal.

A 3. cikk személyzetre vonatkozó szabályai a következőképpen foglalhatók össze:

Lobogó szerinti állam	Fogadó állam
- 650 bruttó regisztertonnánál nagyobb, kontinentális kabotázst végző hajók - 650 bruttó regisztertonnánál nagyobb, vonalhajózásban részt vevő hajók - 650 bruttó regisztertonnánál nagyobb, szigetek közötti kabotázst végző teherhajók, ha kabotázsútjuk olyan utat követ vagy előz meg, amely más államba irányul vagy onnan indul	- 650 bruttó regisztertonnánál kisebb hajók - a szigetek közötti kabotázst végző hajók (kivéve a 650 bruttó regisztertonnánál nagyobb, szigetek közötti kabotázst végző teherhajókat, ha kabotázsútjuk olyan utat követ vagy előz meg, amely más államba irányul vagy onnan indul)

Csupán hat tagállam alkalmazza a fogadó állam szabályait: Franciaország, Olaszország, Spanyolország (ez már az előző jelentés idején is így volt), Portugália¹³, Görögország¹⁴ és Bulgária¹⁵.

A személyzettel kapcsolatos egyes nemzeti jogszabályok fő szabályai az e jelentéshez mellékelt bizottsági személyzeti munkadokumentum 2. táblázatában találhatóak.

1.1.4. Közszolgáltatási kötelezettségek és közszolgáltatási szerződések

A rendelet (9) preambulumbekzdése szerint az érintett hajótulajdonosoknak különféle jogokat és kötelezettségeket előíró különböző közszolgáltatások bevezetése a szigetekről induló, a szigetekre irányuló, valamint a szigetek közötti, megfelelő menetrend szerinti fuvarozási szolgáltatás biztosítása érdekében indokoltnak tekinthető, feltéve hogy ezek a szabályok állampolgársági vagy lakóhely szerinti megkülönböztetés nélkül alkalmazhatók. A rendelet 4. cikke felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy „közszolgáltatási szerződéseket köthetnek a szigetekről vagy a szigetekre irányuló, valamint a szigetek közötti kabotázsban közlekedő hajótársaságokkal, vagy közszolgáltatási kötelezettségeket róhatnak ki a kabotázsszolgáltatás ellátásának feltételeként”, feltéve hogy ezeket a kötelezettségeket megkülönböztetésmentesen rendelik el az összes uniós hajótulajdonosra vonatkozóan.

¹² C-456/04. sz., *Agip Petrolí SpA kontra Capitaneria di porto di Siracusa és társai* ügy [2006] ECR I-03395.

¹³ Portugáliában a 7/2006. számú rendelet értelmében a fogadó állam szabálya alkalmazandó a konténeres és szilárd általános szállítmánynak a szárazföld, valamint a Madeira-szigetek és az Azori-szigetek közötti menetrend szerinti fuvarozására.

¹⁴ Görögországban a szigetek közötti kabotázsszolgáltatást nyújtó hajók személyzetével kapcsolatos összes kérdésre a fogadó állam szabályai vonatkoznak, és a görög jogszabályok szabályozzák őket.

¹⁵ Bulgáriában a 10. számú rendelet 4. cikke értelmében a 650 regisztertonna űrtartalomnál kisebb hajókra a bolgár személyzeti szabályozás alkalmazandó.

A Bíróság egyik 2001-es ítélete egyértelművé tette, hogy a 4. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy engedélyezze a tagállamoknak közszolgáltatási kötelezettség előírását néhány hajózási társaság számára, ugyanakkor azt is biztosítsa, hogy a szigetekről induló, a szigetekre irányuló vagy a szigetek közötti rendszeres fuvarozás lehetővé tételére érdekében közszolgáltatási szerződést köthessenek másokkal ugyanarra az útvonalra vonatkozóan.¹⁶

2006-ban további magyarázatot fűztek a rendelet 4. cikkéhez. A Bíróság jogellenesnek ítélte a spanyol jogszabályt, amely: (1) egyetlen szolgáltató számára biztosított 20 éves időtartamra szóló, kabotázsszolgáltatások nyújtására vonatkozó koncessziót; (2) olyan odaítélési kritériumot alkalmazott, amely előírta a szóban forgó útvonalon szerzett fuvarozási tapasztalatot; és (3) közszolgáltatási kötelezettség előírását engedélyezte a szárazföldi kikötők közötti menetrend szerinti fuvarozási szolgáltatásokra nézve.¹⁷

A referencia-időszakban a közszolgáltatásokra vonatkozó nemzeti jogszabályokban a következő főbb fejleményeket érték el:

- **Görögország** egyszerű bejelentési rendszerrel váltotta fel az adminisztratív engedélyezési rendszert (a 2932/2001. számú törvény módosításáról szóló, 2011. március 4-i 3922/2011. számú törvény).
- **Spanyolország** a 2007. november 16-i 1516/2007. számú királyi rendelettel váltotta fel az 1466/97. számú királyi rendeletet. Az új rendelet meghatározza a menetrend szerinti tengeri kabotázsútvonalakra és a közszolgáltatásokra vonatkozó jogi rendszert. A Kanári-szigetek tartományi kormányzatának 2009. január 27-i 9/2009. számú rendelete és a Baleár-szigetek tartományi kormányzatának 2010. november 2-i 11/2010. számú rendelete kiegészítette ezt a jogi keretet.
- **Franciaország** pénzügyi bírságot vet ki a szigetekre irányuló kabotázsszolgáltatást nyújtó hajótulajdonosokra, amennyiben nem tartják tiszteletben a közszolgáltatási kötelezettségeket (2008. szeptemberi 18-i rendelet).

A közszolgáltatási kötelezettségekkel és szerződésekkel kapcsolatos helyzet részletesebb leírása az e jelentéshez mellékelt bizottsági személyzeti munkadokumentum 3. táblázatában található.

1.2. Jogalkotási fejlemények az EFTA-államokban

Norvégia 2005. január 1-jén mentességet vezetett be a munkavállalási engedélyek követelménye alól a norvég kikötők között árukat vagy utasokat fuvarozó külföldi hajókon szolgáló nem EGT-tagok tengerészei számára. A munkavállalási engedéllyel kapcsolatos követelményt azonban 2010-ben ismét bevezették. E munkavállalási engedélyre vonatkozó követelmény nem vonatkozik azon EGT- állampolgárokra és nem EGT- állampolgárokra, akik EGT-államokban bejegyzett hajón szolgálnak.

Amint az az előző jelentésben is szerepelt, a norvég nemzetközi hajólajstromban (NIS) bejegyzett hajók nem kapnak hozzáférést a kabotázshoz.

A tagállamokban és az EFTA-államokban végzett kabotázásra vonatkozó fő rendelkezések összefoglalása az e jelentéshez mellékelt bizottsági személyzeti munkadokumentum 4. táblázatában található.

¹⁶ A C-205/99. sz., *Analir kontra Administración General del Estado* ügy (EBHT 2001., I-1271. o.).

¹⁷ C-323/03. sz., *Európai Közösségek Bizottsága kontra Spanyol Királyság* ügy (EBHT 2006., I-2161. o.).

2. PIACI FEJLEMÉNYEK

A Bizottság nehézségeket tapasztalt a jelentés e szakaszának elkészítéséhez szükséges adatok összegyűjtése során, mivel a tengeri kabotázs nyomon követéséhez a tagállamokban használt statisztikai eszközök egyre kevésbé használhatók és egyre megbízhatatlanabbá válnak. Az előző kabotázsjelentésben is szerepelt, hogy a tagállamok már nem tudnak olyan részletes statisztikákat gyűjteni, mint régen. Mivel a piacot liberalizálták, a közigazgatási szervek emellett egyre nehezebben tudják rögzíteni a piaci adatokat. A statisztikai nyomon követés emiatt gyakran az egyéni szolgáltatók feladatává válik, ők pedig nem szívesen osztják meg az adatokat az illetékes hatóságokkal az üzleti titoktartás miatt.

A Bizottság jelenleg olyan módszertan kidolgozását fontolgatja, amellyel részletes és időszerű statisztikai adatok gyűjthetőek a tengeri fuvarozással, többek között a kabotázssal kapcsolatban.

A jelentésnek ez a része a fuvarozási fejleményeket, többek között a teherfuvarozási (2.1.1. pont) és a személyszállítási kabotázs általános tendenciáit (2.1.2. pont), az első és a második lajstrom piaci részesedését (2.2. pont) és a külföldi lobogó szerinti hajók arányának növekedését (2.3. pont) ismerteti.

2.1. Forgalommal kapcsolatos fejlemények

2.1.1. Árufuvarozás

A tagállamok által a Bizottság kérdőívében megadott és az Eurostat adataival kiegészített adatok szerint a 2001–2007 közötti időszakban a tengeri árufuvarozási kabotázs összességében stabil volt; több országban folyamatosan nőttek a szállított mennyiségek. 2008-tól a gazdasági válság következtében csökkent a fuvarozott áruk mennyisége. Ez a tendencia **Görögországban** és **Olaszországban** volt a legszembetűnőbb. **Spanyolországban** a válság főként az általános rakomány esetében (a fogyasztás csökkenése miatt), valamint a száraz rakomány kereskedelme terén (az építőiparban tapasztalt visszaesés miatt) volt érezhető.

Az előző évekhez hasonlóan az áruszállítási kabotázst az **Egyesült Királyság** (magas részesedés a folyékony ömlesztett árukból), **Spanyolország** (az általános rakományok nagy aránya) és **Olaszország** (nagy mennyiségű folyékony ömlesztett áru) uralja. Az EFTA-államok tekintetében a **Norvégiában** szállított rakomány mennyisége továbbra is magas marad, főként az offshore olajkereskedelem miatt (lásd az 1. táblázatot). A rakomány kategóriáival kapcsolatban rendelkezésre álló adatok az e jelentéshez mellékelt bizottsági személyzeti munkadokumentum 5. táblázatában találhatók.

1. táblázat: Áruszállítási kabotázs

Teljes mennyiség (millió tonna)										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
BE	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
BG	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
CY	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
DE	–	8,4	8,4	8,4	7,8	7,2	7,9	8,1	6,9	6,3
DK*	13,5	12,0	13,7	13,0	14,6	17,0	17,8	16,9	13,2	14,8
EE*	–	0,4	0,5	0,7	0,5	0,3	0,7	0,2	0,1	0,2
EL*	23,4	30,5	36,3	35,0	32,4	33,7	34,3	30,8	27,2	22,2
ES	76,9	76,3	78,7	86,3	87,6	87,0	91,4	86,0	76,6	80,7
FI	5,8	6,1	5,5	5,3	5,0	5,7	6,1	6,1	5,3	8,0
FR	9,1	9,8	10,1	10,4	10	9,3	9,9	9	8,7	8,1
IE	–	–	–	–	0,9	0,8	0,9	1,0	1,0	0,9
IT	70,2	67,6	59,9	66,1	103,	73,8	72,7	67,6	60,7	58,6
LT	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
LV	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
MT	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
NL	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
PL	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
PT*	5,6	5,6	5,7	5,8	6,8	6,8	7,7	8,0	7,1	8,3
RO	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
SE	12,2	11,6	11,9	11,3	13,1	11,4	12,5	12,1	9,9	11
SI	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
UK*	105,	102,	96,4	95,7	97,0	88,7	88,0	84,6	79,6	71,3
IS	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
NO*	–	46,7	45,0	46,2	46,7	49,0	48,2	46,2	44,0	42,5

* Forrás: Eurostat. Az Eurostat által összegyűjtött adatok az évente több mint 1 millió tonnányi áruforgalmú kikötőkre vonatkozó információkat tartalmazzák.

2.1.2. Személyszállítás

A tengeri személyszállítási kabotázs a jelek szerint stabil, az összesített globális adatok hasonlóan alakulnak az előző jelentésekben rögzített adatokhoz. A fuvarozásnak ebben a típusában nem jegyeztek fel jelentős növekedést; még a turistaszézonhoz kapcsolódó szezonális forgalom sem jelentős az összesített adatokhoz képest. A gazdasági válság hatásai miatt az utasok száma csökkent az elmúlt három évben (a 2010. évi adatok **Spanyolországban** a 2004–2005-ös szintre, **Görögországban** pedig a 2001-es szintre estek vissza).

A tengeri személyszállítási kabotázst nagy fokú koncentráltóság jellemzi: a két legnagyobb piac **Görögország** és **Olaszország**, amelyet **Spanyolország** követ. A személyszállítás **Dániában** megfigyelt, a Nagy-Bélt (Koppenhága és a szárazföld közötti állandó útvonal) megnyitásának köszönhető csökkenése a kilencvenes évek közepétől a jelek szerint alacsonyabb számú, évente 8–9 millió utasra stabilizálódott (lásd a 2. táblázatot).

Az EFTA-államok esetében nem állnak rendelkezésre statisztikai adatok az utasok számára vonatkozóan.

2. táblázat: Személyszállítási kabotázs

	Teljes utasszám (millió fő)									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
BE	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
BG	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
CY	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
DE	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
DK*	8,4	8,7	8,9	8,9	8,8	9,1	8,9	8,7	8,3	8,2
EE	–	–	–	–	–	–	2,0	2,0	1,9	1,8
EL	50	60	55	66	75	74	76	76	61	52
ES	16,6	16,0	17,0	18,5	18,3	19,4	20,1	19,7	18,4	18,2
FI	0,6	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
FR*	5,0	5,0	4,5	3,7	4,0	4,2	4,5	4,8	–	–
IE	–	–	–	–	–	–	0,4	0,4	0,5	0,5
IT	34,4	35,9	32,4	36,9	36,4	42,2	41,0	37,3	38,9	39,0
LT	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
LV	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
MT	3,1	3,3	3,4	3,5	3,5	3,6	3,8	3,4	3,8	4,0
NL	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
PL	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
PT*	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3
RO	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
SE	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5	1,6	1,5	1,6	1,7
SI	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
UK*	4,0	4,2	4,1	3,7	3,2	3,1	3,3	3,1	3,0	3,1

* Forrás: Eurostat. Az Eurostat által összegyűjtött adatok az évente több mint 200 000 utasforgalmú kikötőkre vonatkozó információkat tartalmazzák.

2.2. Az első és a második lajstrom piaci részesedése

A személyszállítási kabotázsban az első lajstromé a főszerep. Az ilyen hajókra vonatkozóan csak **Spanyolország** és **Portugália** rögzít csekély részvételt, de ezek az országok személyszállítási kabotázst engedélyeznek a második lajstromukban bejegyzett hajók számára.

A második lajstrom szerepe általában az áru fuvarozási kabotázsban nagyobb. **Olaszországban** az olasz nemzetközi lajstromban bejegyzett hajók kabotázshoz való hozzáférésére vonatkozó feltételek enyhítése miatt jelentősen növekedett az ilyen hajók részvétele az áru fuvarozási kabotázsban. Az olasz hatóságok szerint ez a tendencia várhatóan folytatódni fog a közeljövőben.

2.3. A külföldi lobogó szerinti hajók arányának növekedése

A külföldi hajók jelenléte az áruszállítási kabotázsban a legszembetűnőbb. **Finnországban** az EGT-tagok lobogója alatt hajózó külföldi hajók aránya a 2001. évi 25 %-ról 2005-ig 36 %-ra, 2010-ig pedig 47 %-ra emelkedett. **Olaszországban** az EGT-tagok lobogója alatt hajózó külföldi hajók aránya 2001 és 2009 között mintegy 43 %-ról 47 %-ra nőtt a szárazföldi kabotázsban végzett áruszállítás terén. **Németországban** átlagosan a teljes szállítmány több mint felét az EGT-tagok lobogója alatt hajózó külföldi hajók fuvarozzák: 2002-ben ez az arány 52 % volt, 2010-re pedig majdnem elérte az 56 %-ot.

A nemzeti lobogók továbbra is többségben vannak a személyszállítási kabotázs tekintetében, de kivételes a helyzet **Görögországban**, ahol szinte a teljes piacot a nemzeti lobogó alatt

közlekedő hajók uralják (a személyszállítási kabotázst végző körülbelül 300 hajó közül csak 4 hajózik külföldi lobogó alatt, de azok is görög tulajdonban vannak).

A rendelkezésre álló adatok az e jelentéshez mellékelt bizottsági személyzeti munkadokumentum 6. táblázatában találhatóak.

3. FOGLALKOZTATÁS

A tengeri kabotázssal kapcsolatban rendelkezésre álló foglalkoztatási adatok hiányosak.

Finnországban és **Portugáliában** 2005-ben enyhe csökkenést tapasztaltak a tengeri kabotázásban foglalkoztatott személyek számát illetően (Finnországban 2000 és 2005 között 1697-ről 1562-re, Portugáliában pedig 167-ről 149-re csökkent a foglalkoztatottak száma)¹⁸.

Spanyolországban a spanyol lobogó alatt közlekedő hajókon dolgozó tengerészek száma 2001 és 2010 között 49,5 %-kal, 5350-ről 2649-re esett vissza, ami főként a hajószám csökkenésének tudható be (a kabotázst végző kis hajók helyett kevesebb, nagyobb tonnatartalmú, modern hajókat használnak).

Máltán a tengeri kabotázsszolgáltatások ágazatában 240 főt foglalkoztatnak (ideértve a tengerészeket is), és a máltai hatóságok szerint az ágazat jelentős növekedési potenciállal rendelkezik. Becslések szerint a következő években további 500 főt foglalkoztatnak majd.

4. KONZULTÁCIÓ

A Bizottság 2009 és 2012 között a tagállamok tengerészeti hatóságaival és más érdekelt felekkel konzultált¹⁹ a rendelet hatásának értékelése céljából.

A konzultáció során megállapították, hogy a kabotázspiactól rendkívül heterogén Unió-szerte. A konzultáció során beküldött észrevételek szerint a rendelet tiszteletben tartja ezt a sokféleséget és a tagállamok demográfiai és földrajzi sajátosságait.

A jelek szerint az, hogy megszüntették a határokat a kabotázspiachoz való hozzáférés tekintetében, nem okozott jelentős növekedést a kabotázsszolgáltatás nyújtása iránt érdeklődő hajótulajdonosok számában. Ez a kabotázspiactól alapvető sajátosságaihoz kapcsolható, amely a néhány, kereskedelmi szempontból kiemelt jelentőségű útvonal kivételével²⁰ kisebb forgalmú személyszállításból és korlátozott mennyiségű áru fuvarozásából áll. A földrajzi elhelyezkedés emellett gyakran nem jelent előnyt a tengeri szolgáltatások számára a szárazföldi fuvarozáshoz képest, például ha különleges műszaki előírásokat írnak elő a hajókra nézve (például az Észak-Európában közlekedő hajóknak gyakran jégtörővel kell rendelkezniük).

---

¹⁸ Forrás: Consultrans.

¹⁹ Az Európai Külső Tengeri Régiók Konferenciája (CPMR), az Európai Közösség Hajótulajdonosainak Szövetsége (ECSA), az Európai Tengeri Kikötők Szervezete (ESPO) és az Európai Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szövetsége (ETF) is hozzájárult ehhez a jelentéshez.

²⁰ Például a Franciaország és Korfúka közötti kabotázsszolgáltatás, amelyet eredetileg csak az SCNM nyújtott, más hajótulajdonosok, a Corsica Ferries és 2010-ben a Moby Lines számára is vonzóvá vált.

Meg kell említeni ezenkívül, hogy néhány hajótulajdonos vállalat nemzeti hajótulajdonos vállalatok részvényeinek felvásárlásával²¹, nem pedig tényleges kabotázsszolgáltatásokkal biztosítja jelenlétét más tagállamok kabotázspiacán.

A beadványokban hangsúlyt kapott, hogy a rendelet jogi keretet hozott létre a közszolgáltatási szerződéseknek és közszolgáltatási kötelezettségnek, és hozzájárult az alkalmazásuk átláthatóbbá tételéhez.

Több beadványban is kiemelték, hogy a rendelet közszolgáltatási szerződésekkel és kötelezettségekkel kapcsolatos rendelkezései lehetővé teszik a hatóságok számára, hogy a hajótulajdonosokkal végzett egyeztetések során viszonylagos többségben legyenek, és bizonyos mértékű irányítást szerezzenek a viteldíjak szintje terén. Ezt az általános szemléletet azonban a kereskedelmi szempontból kevésbé jelentős szigetekre irányuló fuvarozás eseteivel is árnyalni kell. A görög tengerészeti hatóság szerint mivel bizonyos útvonalakon nincs valós verseny, Görögországnak nagyobb költségekkel jár a közszolgáltatásért járó kompenzáció.²²

A konzultáció során kiderült, hogy a rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott eltérés, amely lehetővé tette a fogadó állam szabályainak a személyzettel kapcsolatos ügyekre való alkalmazását, több tagállamban is különös jelentőséggel bír. A beadványok szerint ez az eltérés egyenlő versenyfeltételeket biztosít. A Bizottság tudomására jutott azonban, hogy mivel a hajótulajdonosok nehezen férnek hozzá a fogadó állam személyzettel kapcsolatos jogszabályaihoz, ez akadályozza a szigetek közötti kabotázs további fejlődését.

A konzultáció néhány résztvevője végül pedig jelezte, hogy a kabotázspiácnak a kereskedelmi útvonalakon való megnyitása bizonyos esetekben felgyorsította a flották modernizációját, és hozzájárult a szolgáltatások minőségének javításához.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

5.1. A liberalizáció hatása

1999. január 1. óta szinte az összes kabotázsszolgáltatás liberalizálására sor került az Európai Unióban. A görög piac, amely az utolsó, részben védett piac volt, 2002. november 1-jével nyitottá vált.

A tengeri kabotázsszolgáltatások piaca 2007-ig összességében stabil volt, több országban is folyamatosan növekedett a fuvarozott áruk mennyisége és az utasok száma. 2008 óta ezen a téren jelentős visszalépés tapasztalható a gazdasági válság miatt.

A korábbi évekhez hasonlóan a teherfuvarozás legnagyobb piaca az Egyesült Királyság, a második és harmadik helyen pedig Spanyolország és Olaszország áll. A teherárak körében továbbra is a folyékony ömlesztett áru bír a legnagyobb jelentőséggel.

Az utasforgalom tekintetében Görögország az első, a második helyen Olaszország áll.

A más országok lobogója alatt közlekedő hajók nemzeti piacokra való bejutása nőtt az árufuvarozási kabotázsban, a személyszállítási kabotázsban azonban továbbra is alacsony.

---

²¹ 2008-ban például a Grimaldi Compagnia di Navigazione SpA olasz hajótulajdonos vállalkozás növelte részesedését a görög Minoan Lines S.A. vállalatban, és ezáltal többségi részvényesévé vált.

²² Görögországban a közszolgáltatásért járó kompenzációhoz nyújtott állami finanszírozás a rendelet végrehajtása előtt elérte a 24 millió EUR-t, a 2009–2011 közötti időszakban azonban 100 millió EUR-ra emelkedett, ami a 2000. évi adatokhoz képest évente több mint 400 %-os növekedést jelent.

A Bizottság által lefolytatott konzultációkból kiderült, hogy a liberalizáció összességében mérsékelt, de kedvező hatással volt a kabotázsra; néhány tagállamban például a nemzeti flották modernizációjához vezetett, amelyekre fokozott versenynyomás nehezedett.

5.2. További intézkedések

Az e jelentés 4. szakaszában említett, 2009. és 2012. évi konzultációk, valamint a rendelet sokévi alkalmazása során szerzett tapasztalatok alapján a Bizottság úgy véli, hogy a rendelet teljesíti a célját, és nem igényel felülvizsgálatot. Elismeri azonban, hogy a beadványokban felvetett kérdések arra utalnak, hogy értelmezésével és végrehajtásával kapcsolatban még akadnak gondok. A Bizottság ezért a tengeri kabotázsról szóló új értelmező közleményében kitért ezekre a kérdésekre.²³

Mivel a tengeri kabotázsra vonatkozó, rendelkezésre álló statisztikai adatok hiányosak, a kabotázs liberalizációja lezárult, és a piac stabilizálódott, a Bizottság azt javasolja, hogy csak akkor készít jelentést a liberalizáció gazdasági és jogi fejlődéséről, ha jelentős előrelépés történik, de mindenképpen 2018 előtt, hogy alaposan értékelje a tengeri kabotázs horvátországi liberalizációjának horvátországi hatását, Horvátország ugyanis 2014. december 31-ig átmenetileg mentesül a rendelet bizonyos rendelkezései alól.

---

²³ Lásd a 9. lábjegyzetet.